

12/01 – V1

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dep. Vertrouwelijk

988553

Maatschappelijk Beeld en Uitvoeringstoets

Departementaal vertrouwelijk

NC TV

Maatschappelijk Beeld - Selectie signalen uit de samenleving (SCP)*

- Een aantal groepen in de samenleving blijkt harder te zijn geraakt door de coronacrisis dan andere groepen. De verschillen namen op diverse gebieden toe, zoals in arbeid, inkomen, scholing, eenzaamheid en welbevinden. De impact van de coronacrisis versterkt bovendien kwetsbaarheden die we als samenleving daarvoor al hadden en hebben gesignaleerd.
- Er zijn veel zorgen over de gevolgen van de crisis voor jongeren en jongvolwassenen. Veel maatregelen grijpen in op de kern van hun sociale leven, terwijl contacten met leeftijdsgenoten juist voor hen belangrijk zijn vanwege de ontwikkeling van hun identiteit. Bij hen zien we een afname in het psychisch welbevinden en een hoog percentage met enige tot sterke eenzaamheidsgevoelens. Langdurige eenzaamheid kan leiden tot psychische klachten.
- Jongeren zijn kwetsbaar vanwege hun kans op eenzaamheid en een grotere kans op werkloosheid. Dat laatste geldt ook voor laagopgeleiden en voor mensen van niet-westerse herkomst.
- Er is nog veel onduidelijk over de (langdurige) gevolgen van de coronacrisis.
- De sociaal-maatschappelijke gevolgen van de crisis – zoals een lager psychisch welbevinden, eenzaamheidsgevoelens en opgelopen schulden - herstellen zich minder snel dan de besmettingscijfers. Het is belangrijk de ontwikkeling in sociaal-maatschappelijke effecten in het oog te houden
- Het sociaal vertrouwen is na een kleine opleving aan het begin van de coronacrisis, al in de zomer van 2020 iets gedaald en sindsdien stabiel en weer terug rond het niveau van voor de coronacrisis.
- Ook het politiek vertrouwen was hoog aan het begin van de crisis, maar is daarna sterk gedaald. Het vertrouwen in de politiek was laag in oktober 2021, en daarnaast maken burgers zich zorgen over onder andere corona, stijgende prijzen, de woningmarkt en een toenemende tweedeling in de maatschappij.
- Uit onderzoek van het SCP blijkt dat het coronabeleid niet de enige verklarende factor is voor afnemend vertrouwen in de politiek en draagvlak voor beleid. Al voor de zomer constateerden wij dat ook de nasleep van de Toeslagenaffaire, discussies over de Nederlandse bestuurscultuur na de verkiezing van de nieuwe Tweede Kamer en opvattingen over het trage formatieproces daarvoor zwaarwegende verklaringen zijn.
- Verschillende onderzoeken hebben laten zien dat mensen het steeds lastiger vinden om te begrijpen waarom sommige gedragsregels in de ene situatie wel gelden en in de andere situatie niet.
- Heldere en transparante communicatie en toegankelijke informatievoorziening is belangrijk voor draagvlak in de samenleving, vertrouwen in instituties.
- Het blijft tevens belangrijk het doel en de effectiviteit van bestaande of nieuwe maatregelen helder te onderbouwen. Daarbij dienen alle afwegingen bij de keuzes inzichtelijk te zijn, ook inzichten over gedrag en samenleving, zeker als effectiviteit van maatregelen onzeker is. Deze informatie moet voor iedereen te begrijpen en toegankelijk zijn en moeten mensen de kosten van eventuele maatregelen ook kunnen dragen. Als dit niet het geval is kan dit het draagvlak voor beleid ondermijnen en kan toenemend onbegrip maatschappelijke tegenstellingen verscherpen.
- We wijzen tevens op de risico's van stigmatisering van groepen die in crisissituaties ontstaat.

* Zie [SCP Dossier maatschappelijke effecten corona](#) ; [SCP adviesbrief Bouwstenen voor Sociaal Herstel](#) ; [Briefadvies Planbureaus Een doorstart voor de samenleving](#); [Burgerperspectieven 2021 | kwartaal 4](#)

Maatschappelijk Beeld - Selectie signalen uit de samenleving (SCP)*

Fysiek onderwijs in het Mbo en HO

- De mogelijkheid tot het volgen van (fysiek) onderwijs is – net als volksgezondheid – een grondrecht. Het volgen van fysiek onderwijs is voor jongeren en studenten essentieel voor de ontwikkeling van cognitieve en sociale vaardigheden en komt hun mentale welbevinden ten goede. Schoolsluiting hindert de ontwikkeling van jongeren. De gezondheidsrisico's van het virus zijn voor hen beperkt.
- Uit onderzoek van het Trimbos blijkt dat de helft van de studenten (51%) psychische klachten ervaart (zoals angst en somberheid), van wie 12% in ernstige mate.
- Daarnaast is school een uitlaatklep voor jongeren en studenten en is daar aandacht voor hun sociaal emotionele ontwikkeling. Schoolsluiting vergroot het risico op eenzaamheid, overmatig beeldschermgebruik en in het ergste geval mentale klachten. Zeker als in de winterperiode ook alle andere uitlaatkleppen, zoals sport en uitgaan, wegvallen door de algehele lockdown.
- Voor mbo-studenten geldt dat er in het schooljaar 2020/2021 minder stageplaatsen waren. Instellingen maken zich zorgen dat het tekort aan stageplaatsen verder oploopt. Ook zijn er zorgen over de kwaliteit van de stageplaatsen doordat de begeleiding van studenten onder druk staat.
- De vraag zou dus niet moeten zijn of het onderwijs fysiek of op afstand moet worden georganiseerd, maar wat er nodig is om fysiek onderwijs op een veilige en verantwoorde manier weer mogelijk te maken.

Sportbeoefening

- Bewegen en sporten kennen niet alleen positieve gevolgen voor de volksgezondheid, maar ook voor het individueel mentaal welbevinden. Het levert een hogere eigenwaarde, een betere emotieregulatie en minder angstige en depressieve gevoelens op. Het toestaan van extra mogelijkheden om te sporten levert naar verwachting een positieve bijdrage aan zowel de lichamelijke als de psychische gezondheid.
- Het sporten in teamverband heeft een belangrijke sociale waarde. Het sporten in groepsverband is niet alleen bij sportverenigingen, maar ook bij fitnesscentra, maneges of zwembaden, bedrijfssport of sport via zorginstellingen heel gebruikelijk. Ook informeel wordt vaak in groepsverband gesport. Het houden van anderhalve meter afstand is bij sport in groepsverband vaak niet mogelijk.
- Jongeren sporten over het algemeen meer dan ouderen. Sportende jongeren hebben meer zelfcontrole, zelfvertrouwen en gevoel voor sociale normen dan jongeren die niet sporten.

Overige (bestaande) maatregelen

- Hoe restrictiever het pakket aan maatregelen en hoe langer dit voortduurt, hoe lager het (gemiddeld) psychisch welbevinden van burgers en hoe hoger de (gemiddelde) gevoelens van eenzaamheid. Daarbij zijn een aantal groepen in de samenleving harder geraakt door de coronacrisis dan andere groepen.
- De sociaal-maatschappelijke gevolgen van de crisis – zoals een lager psychisch welbevinden, eenzaamheidsgevoelens en opgelopen schulden – herstellen zich doorgaans niet snel en kunnen nog lang in het welbevinden van mensen doorwerken.
- Het is belangrijk de ontwikkeling in sociaal-maatschappelijke effecten in het oog te houden, rekening te houden met een mogelijk verhoogde vraag naar ondersteuning vanuit het sociaal domein, de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdzorg, en de beschikbare ondersteuning daar op orde te brengen. Ook in de periode na de lockdown.
- Enkele sectoren, waaronder de culturele sector, de horeca en evenementenbranche zijn hard geraakt door de crisis en bijbehorende maatregelen. De culturele sector, de horeca en evenementenbranche bieden voor veel mensen belangrijke activiteiten die bijdragen aan ontplooiing, ontspanning, plezier en ontmoeting.
- De lockdown en het sluiten van bedrijven, winkels en instellingen brengt vanzelfsprekend financiële gevolgen voor de getroffen sectoren met zich mee. Het verruimen van de algemene sluitingstijden ligt als mogelijke aanpassing op het huidige maatregelenpakket op tafel. Het doelbereik en de effectiviteit van het beperkt veranderen van sluitingstijden zou vooraf inzichtelijk moeten zijn.
- Heldere en transparante communicatie en toegankelijke informatievoorziening is belangrijk voor draagvlak in de samenleving, vertrouwen in instituties en voor het bereiken van zowel kwetsbare groepen als de mensen die niet gevaccineerd zijn. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het doel en de effectiviteit van maatregelen helder te onderbouwen en inzichtelijk te maken. Daarnaast verdient het de aanbeveling in de communicatie voldoende aandacht te besteden aan de betekenis van de gedeelde (en eigen) verantwoordelijkheid van mensen voor hun gezondheid en die van anderen.
- Bij alle communicatie, zowel over maatregelen als het vaccinatiebeleid, is het belangrijk aandacht te hebben voor hoe informatie iedereen bereikt, en welke kanalen daarvoor kunnen worden gebruikt.
- Wat betreft aanscherping van de mondkapjesplicht en de hogere kwaliteitseisen die mogelijk gesteld gaan worden is het van belang om aandacht te hebben voor de hogere kosten die hiermee gepaard gaan. Niet iedereen kan die kosten even gemakkelijk dragen.

Hoofdlijnen Sociaal Maatschappelijke en Economische Reflectie Trojka op maatregelen

- **Hoofdboodschap 1: Volledige heropening van het onderwijs heeft op korte, maar zeker ook op lange termijn grote baten. Heropening verhoogt mentaal welzijn, gezondheid, levensverwachting en het toekomstperspectief van jongeren en is gunstig voor de economie. Heropening van het onderwijs is vanuit sociaal, maatschappelijk en economisch (SME-)perspectief de belangrijkste versoepeling.**
 - Afstandsonderwijs is makkelijker te organiseren voor hogere leeftijdsgroepen dan voor lagere leeftijdsgroepen, maar trekt een zware wissel op de mentale gezondheid van jongeren. Een kwart van de jongeren is psychisch ongezond (CBS). Dat blijkt ook uit het feit dat voor het eerst in tientallen jaren een duidelijke toename van angst- stemmings- en eetstoornissen bij kinderen en jongeren te zien is, die hen gedurende het leven kwetsbaarder kan maken. Kwetsbare jongeren zijn ook meer gaan drinken en blowen tijdens de pandemie, door eenzaamheid, stress, angst of recalitrantie (Antenne Regiomonitor).
 - De lagere mentale gezondheid veroorzaakt blijvende schade met lagere kwaliteit van leven, hogere ziekte en sterfte, en hoge kosten aan ziekteverzuim en zorg-tot gevolg. Ook volgt uit onderzoek naar eerdere schoolsluitingen dat in die periode circa 3 keer vaker sprake was van kindermishandeling.
 - Afstandsonderwijs leidt tot een stapeling van achterstanden (en daarmee studieschulden) en verlaagt de kans op het bereiken van een bepaald onderwijsniveau. Een lager onderwijsniveau heeft majeure effecten op leerlingen, bijvoorbeeld via een lagere levensverwachting en een structureel lager inkomen.
 - Afstandsonderwijs vergroot de kansenongelijkheid. De achterstanden van leerlingen met ouders met een laag of gemiddeld opleidingsniveau liepen tijdens de eerdere lockdowns relatief hard op.
 - Onderwijsluiting betekent een aanzienlijke herverdeling van jonge naar oude generaties; economisch, maar ook in termen van gezonde levensjaren. De schade slaat immers neer bij jonge generaties.
 - Zonder sluiting onderwijs uit van toekomstige maatregelenpakketten.
- **Hoofdboodschap 2: Ruimte voor de sportsector verhoogt zowel mentale als fysieke gezondheid (ook op lange termijn).**
 - 1 op de 3 mensen is minder gaan sporten in 2021 vanwege de coronamaatregelen. Naarmate de sportsector langer gesloten blijft, wordt de kans op terugkeer naar het oude sportritme kleiner (gewoontes verdwijnen, clubjes vallen uit elkaar, sportclubs gaan failliet, etc.). Voldoende beweging is een belangrijk onderdeel van een gezonde levensstijl en draagt bij aan mentale gezondheid (uitlaatklep). Sporten maakt daarmee weerbaar tegen de mentale belasting van coronamaatregelen en tegen de fysieke gevolgen van een eventuele besmetting.
- Weeg deze sociaal-maatschappelijke en gezondheidseffecten voldoende mee. Wanneer het vanuit epidemiologisch perspectief vooralsnog niet verantwoord blijkt om binnensport te heropenen, maak dan een uitzondering voor buitensport.
- **Hoofdboodschap 3: De huidige lockdown veroorzaakt aanzienlijke SME-schade, het belang van heropening is daarom groot. In gesloten sectoren zijn de mogelijkheden om nog enige omzet te draaien zeer beperkt. En de sluiting heeft bredere effecten op het welzijn van mensen.**
 - Doordat Nederland internationaal inmiddels flink uit de pas loopt is er in sectoren veel onbegrip voor de sluiting van detailhandel, contactberoepen, cultuur en horeca.
 - Indien heropening vanuit epidemiologisch perspectief geen optie is, is het van belang om slimme alternatieven om omzet te kunnen draaien toe te staan. Denk bijvoorbeeld aan winkelen op afspraak in de detailhandel.
 - Hoewel de impact van corona macro-economisch vooralsnog meevalt, is er onder de radar forse schade. De huidige dynamiek van sluitingen én steun is onhoudbaar. Het beslag op overheidsfinanciën van steunmaatregelen is zeer groot. Dit zal uiteindelijk ook moeten worden terugbetaald door jonge generaties. Door de steunpakketten worden ook niet-productieve bedrijven in leven gehouden, wat ten koste gaat van het lange termijn verdienvermogen van Nederland.
- **Overig:**
 - De negatieve maatschappelijke en sociaaleconomische gevolgen van contactbeperkingen zijn gelijk of nemen toe over tijd. Een lagere ziektelast van omikron dan de deltavariant kan daarom aanleiding geven om te kiezen voor een nieuw evenwicht, met meer ruimte voor samenleving en economie.
 - De samenleving heeft behoefte aan consistent en voorspelbaar beleid. Versoepelingen die op dit moment genomen worden, dienen daarom consistent te zijn met de langetermijnstrategie waar het kabinet later deze maand over communiceert naar de Kamer.
 - Mits er voldoende medische mondkapjes beschikbaar zijn, is de schade van een uitbreiding van de mondkapjesplicht beperkt. Er zijn signalen dat de beschikbaarheid onvoldoende zou zijn; in dat geval is de schade uiteraard groter maar niet vergelijkbaar met de schade van het doorzetten van de bovengenoemde maatregelen.
 - Het Nederlandse quarantainebeleid is recent aangescherpt voor gevaccineerden, en is daarmee in internationaal perspectief relatief stringent. Gezien de hoge besmettingscijfers zorgt dit steeds vaker voor uitval van personeel dat niet thuis kan werken. Tegelijk is de quarantainemaatregel een gerichte, effectieve maatregel om de virusverspreiding te beperken. Daarom is het wenselijk om de maatschappelijke nadelen van de stingentere quarantainevoorschriften nogmaals expliciet te wegen tegen de epidemiologische winst.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Rijk

Huidige context en gevolgen voortzetting lockdown

De politie neemt op dit moment het volgende in de samenleving waar:

- Het contrast met omliggende landen is groot. Vooralsnog zitten wij als Nederland alleen in een lock-down. Cijfers over hospitalisaties maken slechts beperkt indruk op de bevolking maar de dagelijks ervaren beperkingen des te meer.
- De politie ziet een meer structurele en georganiseerde ontwijking van de maatregelen, en daarmee dus ook van de gezondheidsnormen.
- Bij gebrek aan perspectief vinden georganiseerde thuisfeesten en illegale feesten op diverse locatie plaats, evenals massaal 'lockdown-toerisme' naar buurlanden.
- Lockdown maatregelen lijken hiermee hun medisch effect (deels) te verliezen en werken mogelijk zelfs averechts omdat er weinig of geen vormen van beheersing mogelijk zijn.
- De politie adviseert wederom om deze vormen van non-compliance in de modellering van maatregelen mee te nemen.
- Het negatieve sentiment ten aanzien van de maatregelen nemen concretere uitingsvormen aan.
- Een verdieping en verbreding van maatschappelijk ongenoegen met in de recente periode gericht op geweld tegen politie, handhavers, hulpverleners, gezagsdragers en bewindslieden. Niet eerder in deze pandemie werd er een dusdanig maatschappelijk ongenoegen waargenomen dan momenteel het geval is.
- Verlenging van het gros van de lockdown-maatregelen zullen in ieder geval door tegenstanders van het coronabeleid worden beschouwd als een verdere niet noodzakelijke inperking van 'de vrijheid' en geframed worden als een zware onrechtmatige inbreuk van grondrechten. Recente incidenten rondom bewindspersonen hebben aangetoond dat men zich gelegitimeerd voelt dreigende taal of daadwerkelijk geweld toe te passen.
- De reguliere en planbare politiezorg staat voortdurende onder druk om de openbare orde te handhaven, demonstraties te begeleiden, illegale feesten te beëindigen en ongeregelde heden te voorkomen/bestrijden. Hierdoor worden wijkagenten uit de wijk getrokken hetgeen ten koste gaat van de 'ogen en oren' functie en wordt researchcapaciteit uit onderzoeken getrokken. Uitgestelde politiezorg leidt tot forse schade in taakuitoefening en relatiebeheer.
- Voorts is sprake van toenemend verzuim door daadwerkelijke ziekte maar ook door quarantaine en isolatie. Het is voor wat betreft de politie dringend gewenst om voor cruciale functies dezelfde uitzondering te maken op de (quarantaine)regels als de zorg.

Voortzetting lockdown met versoepeling op onderwijs, sport en contactberoepen

- Deze versoepelingen hebben weinig consequenties voor de politie (zie voor CTB controles verderop in deze toets)
- Geadviseerd wordt de mogelijkheid voor sportbeoefening in tijd en locatie te verruimen, zodat er qua tijdverdrijf voldoende en gezonde concurrentie bestaat met (illegale) feesten of ongecontroleerd samenkomen.

Wijzigen huidige maatregelenpakket; verruiming sluitingstijden niet essentiële sectoren en dienstverlening

- Deze versoepelingen hebben in die zin effect op de handhavers en politie dat zij opgeroepen zullen worden bij conflictsituaties rondom CTB controles. Dat was al zo voor de lockdown maar de verwachting is wel dat dit gaat toenemen. De eerder geadviseerde strafbaarstelling van onjuist CTB gebruik kan voorkomen dat er disproportioneel veel werk uit voortvloeit of (juist daardoor) helemaal geen interventie plaatsvindt.
- Versoepelingen/verruiming leiden mogelijk tot een positievere waardering/beleving in de maatschappij en tot minder weerstand tegen de resterende maatregelen. Ze adresseren hiermee immers ook het negatieve sentiment.
- Versoepelingen kunnen binnen het huidige maatschappelijke sentiment qua handhaving evenwel niet zonder consequenties teruggedraaid worden.
- Verruiming van de algemene openingstijden zal, net als bij de hierboven beschreven versoepelingen, leiden tot meer vervoersbewegingen (in aantal en omvang) en daardoor meer drukte op straat geven. Het verdient aanbeveling de verruiming van openingstijden van m.n. detailhandel en horeca in de avonduren te differentiëren zodat daarmee spreiding in de vervoersstromen wordt bewerkstelligd.
- De handhaving en het toezicht op de genoemde sectoren is een bestuurlijke aangelegenheid, waarbij andere toezichthouders zijn aangewezen om te controleren op de naleving van regels en voorwaarden die gelden in alle sectoren. Dit geldt ook voor wat betreft controle op correct gebruik van de CTB's. Desgevraagd kan de politie wel als sterke arm optreden.
- Een eventuele aankondiging van verruiming van de openingstijden, met een inwerkingsdatum van zaterdag 15 januari 05.00 uur, is op dusdanig korte termijn dat hier geen extra handhavingsgscapaciteit op gepland kan worden.

Mondneusmaskers

- Het voorstel om het gebruik van mondneusmaskers uit te breiden heeft voor de politie alleen directe consequenties als het gaat om uitbreiding naar de publieke ruimte.
- Uitbreiding van de toepassing van de mondneusmasker naar de publieke binnenruimte heeft in principe geen consequenties voor de politie; primair zijn de ondernemers en organisatoren verantwoordelijk voor toezicht op de naleving van de mondkapjesplicht in eigen bedrijf of onderneming. De politie treedt in principe niet in de binnenruimte op, tenzij er sprake is van excessen dan wel indien er sprake is van verstoring van de openbare orde.
- Het is in de handhaving niet mogelijk om onderscheid te maken in verschillende type mondneusmaskers. Het is optisch niet vast te stellen welke type mondkapje gebruikt wordt en er is geen generieke symboliek waarmee mondkapjes zich van elkaar onderscheiden. In verband met de bewijslast kan dit niet eenvoudig tot een succesvolle strafvervolging leiden. Het administratief inrichten van een eventuele bredere toepassing van de verplichting tot mondneusmaskers, duurt maximaal 10 werkdagen.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Lokaal

Algemeen

- De VNG is van mening dat niet alleen medische redenen kunnen blijven prevaleren. Zorg voor meer evenwicht in de sociale, maatschappelijke en economische effecten en werk aan het draagvlak voor het coronabeleid, en werk samen met sectoren en de samenleving aan een breed gedragen strategie.
- Zorg voor een goede uitleg waarom maatregelen genomen worden en communiceer dit duidelijk. Besteed aandacht aan overtuigende communicatie niet alleen via de persconferenties, maar ook op andere communicatieve manieren. Dit helpt in de naleving en handhaving.
- De VNG vraagt aandacht voor de inwerkingtreding van de maatregelen. Gemeenten hebben tijd nodig om te schakelen naar nieuwe maatregelen.

Overwegingen ten aanzien van het continueren van het huidige maatregelenpakket met mogelijke versoepelingen:

- **Het toestaan van volledig fysiek onderwijs in MBO en hoger onderwijs**
 - De VNG vindt het van belang om de jeugd en jongvolwassenen zoveel mogelijk te ontzien.
 - Er zijn grote zorgen over leerachterstanden en zorgen over het sociale en mentale welbevinden van deze groepen.
 - De VNG is voorstander van het zo snel mogelijk openen van het MBO en het hoger onderwijs.
- **Verruimen van de mogelijkheden voor de beoefening van sport**
 - Sport speelt een belangrijk rol bij een gezonde samenleving. Niet alleen voor de fysieke, maar ook voor de psychische gezondheid.
 - Sportlocaties zowel binnen als buiten zouden hun deuren weer veilig moeten kunnen openen voor alle leeftijdsgroepen.
- **Het toestaan van contactberoepen**
 - De VNG kan zich vinden in het toestaan van contactberoepen.

Overwegingen ten aanzien van het uitbreiden van het gebruik van mondneusmaskers

- De VNG ondersteunt het dragen van chirurgische (blauwe) of FFP2 (witte) mondmaskers als er voor de sporters, ondernemers, horeca, cultuur en andere sectoren in gemeenten dan ook meer mogelijk wordt.
- Het maken van een onderscheid in locaties voor het gebruik van een bepaald type masker is verwarrend. Kom met één duidelijke en heldere lijn.
- De controle en handhaving op het gebruik van chirurgische of witte mondkapjes door sectoren of gemeentelijke handhavers is uitgesloten.
- Deze mondneusmaskers onderscheiden zich niet zichtbaar van mondmaskers die nu al in de verkoop zijn. Dit is niet controleerbaar of handhaafbaar.
- Zorg dat deze mondneusmaskers voldoende beschikbaar zijn in winkels en stel deze mondneusmaskers ook beschikbaar voor groepen die hiervoor de middelen niet hebben.

Overwegingen verruimen van de algemene sluitingstijden voor niet-essentiële detailhandel, horeca, sport (m.u.v. topsportlocaties), cultuur en overige niet-essentiële dienstverlening op publieke plaatsen

- De VNG is groot voorstander van het verruimen van de algemene openingstijden voor alle sectoren. De roep van sectoren dat de harde lockdown grote (economische) gevolgen heeft is groot.
- Vele ondernemers hebben hun omzet naar de buurlanden zien gaan. Het contrast met andere buurlanden in het coronabeleid is groot en niet meer uitlegbaar. Het water staat in veel sectoren aan de lippen.
- Sectoren hebben de afgelopen periode veel initiatieven getoond om veilig open te kunnen gaan: winkelen op afspraak, minder klanten per vierkante meter of de invoering van het coronatoegangsbewijs. Sectoren zijn ook bereid om onder voorwaarden hun deuren te openen.
- Vanwege de onzekerheid van de Omikronvariant is een tussenstap in de verruiming van de openingstijden logisch. Bij terugkeer naar het pakket van 17.00 uur of 20.00 uur is er meer mogelijk, maar wordt het risico op samenscholing in de avond en nacht zo veel mogelijk beperkt.
- Draag een consistente lijn uit voor de komende periode en maak duidelijk voor hoelang de sluitingstijden en/of aanvullende maatregelen gaan gelden. Beperk de onzekerheid daarmee voor de ondernemer zoveel als mogelijk.
- Steunpakketten voor ondernemers die dekkend zijn en waarop direct aanspraak gemaakt kan worden blijven noodzakelijk. Wij krijgen nog teveel signalen dat steunpakketten ontoereikend zijn of dat er ondernemers tussen wal en schip vallen.
- De verruiming van de algemene sluitingstijden heeft gevolgen voor de gemeentelijke handhaving die al lange tijd onder druk staat. De VNG benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor de controle van bijvoorbeeld het coronatoegangsbewijs bij de sectoren ligt.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Juridisch (VR)

Algemene overwegingen

- De VR's verzoeken om herkenbare regels. Stap voor stap versoepelen naar bekende maatregelenpakketten. In deze stap bij voorkeur terug naar de avondlockdown.
- De VR's waarschuwen dat de naleving vermindert en draagvlak verdwijnt voor het aanscherpen van de maatregelen. Continuering van de maatregelen roept weerstand (demonstraties) en sentimenten op.
- De VR's verzoeken aan te sluiten bij maatregelen die mensen kennen en dus begrijpen. Bij voorkeur dringende adviezen geven, evident effectieve maatregelen invoeren, geen differentiatie tussen allerlei sectoren en geen nieuwe modaliteiten. Stap voor stap versoepelen om effecten beter te zien.
- Steunmaatregelen voor gesloten sectoren helpen volgens de VR's bij draagvlak en uitleg.
- De VR's vragen aandacht voor inwerkingtreding. Het implementeren van nieuwe maatregelen kost tijd (instrueren handhaving, communicatie met stakeholders, vraagstukken juridisch duiden). VR's dringen aan op snelheid. Onrust bij nieuwe regels is groot en snelheid draagt bij aan draagvlak en naleefgedrag.
- De VR's benadrukken dat toezicht en handhaving zijn grenzen kent. Er is geen extra capaciteit meer.
- De VR's benadrukken dat onvoldoende perspectief meer kans geeft op problemen met openbare orde en veiligheid. Geef daarom meer duidelijkheid over hoe lang de lockdown gaat duren.
- Voor wat betreft de communicatie vragen de VR's om onderbouwing van de regels met aandacht voor wat er in omringende landen gebeurt. Daarnaast is de vraag om duidelijkheid wat het doel van de regels is.

Overwegingen ten aanzien van onderwijs

- De VR's dringen aan op versoepelingen voor onderwijs. Het toestaan van volledig fysiek onderwijs in MBO en HO biedt perspectief aan jongeren en dat achten zij van groot belang. Eventuele met maatregelen zoals het gebruik van andere (ruimere) locaties of het werken met halve dagen, cohorten, 1,5 meter en mondkapjes.
- De VR's benadrukken bij opening na te denken over 1,5 meter, groepsvorming bij grote knooppunten in het openbaar vervoer en looproutes naar scholen, maar ook bijvoorbeeld zondagsschool en het toestaan van bezoeken aan culturele instellingen.
- De VR's benadrukken dat een steeds grotere groep terugvalt op particuliere huiswerkbegeleiding vanwege achterstanden van scholieren. Verzoek is dus huiswerkbegeleiding ook als essentieel te bestempelen.

Overwegingen ten aanzien van sport

- VR's benadrukken dat inwoners behoefte hebben aan een uitlaatklep. Sporten is vanuit het oogpunt van gezondheid ook wenselijk. Verruiming voor sport, ook voor 18 plus is wat hen betreft dus dringend aangewezen, al is het alleen buiten. De wens is om geen CTB-plicht in te voeren voor buitensport.
- Bij verruiming dient te worden gekeken naar verhouding met sportevenementen, georganiseerde jeugdactiviteiten, groepsvorming en de beoefening van cultuur. Ook vragen de VR's aandacht voor het verschil tussen sport en leisure en andere knelpunten die zich eerder hebben voorgedaan.
- De VR's geven aan dat het gewenst is om helderheid te verschaffen op rijksoverheid over de controle op CTB bij zwembaden n.a.v. de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland over Hilversum en vragen om een specifieke uitzondering op de CTB-plicht voor het helpen van kinderen met een beperking.

Overwegingen ten aanzien van contactberoepen

- In het kader van handhaafbaarheid vragen de VR's om een helder onderscheid tussen (para)medisch en niet-medisch. In praktijk is merendeel contactberoepen open en een BOA kan een overtreding niet vaststellen.
- De VR's vragen aandacht voor duidelijkheid in de verhouding tussen toestaan contactberoepen en de sluiting van publieke locaties. Waar mogen de contactberoepen uitgeoefend worden?

Overwegingen ten aanzien van het huidige maatregelenpakket voor wat betreft de sluiting van sectoren

- De VR's hebben voorkeur om bij versoepelingen terug te keren naar een avondlockdown voor de herkenbaarheid en het kunnen uitleggen van de maatregelen. Het verzoek is om de regels voor afbakening, afhaal, essentieel en niet-essentieel te behouden. Dit is nu bekend.
- Wat betreft de openings- en sluitingstijden verzoeken de VR's om voor openingstijden aan te sluiten bij de Winkeltijdenwet (06.00 uur) en de bekende eindtijden (17.00 of 20.00 uur). Verder is verzoek voor alle sectoren dezelfde tijden te hanteren zodat er geen ruimte is voor discussie of grensgevallen.
- Daarnaast verzoeken de VR's om zo min mogelijk verschillen te hanteren in regelgeving over detailhandel en dienstverlening. Verder is verzoek rekening te houden met samenloop (verkoop i.c.m. reparatie) en regels over publieke plaatsen waar activiteiten doorgang moeten vinden.
- De VR's vragen aandacht voor alternatieve mogelijkheden voor openen winkels, zoals het winkelen op afspraak of een maximaal aantal personen per m².
- In het kader van de verkiezingen vragen de VR's aandacht voor uitzonderingen voor zaalverhuur en ruimte voor de voorbereiding en bijvoorbeeld debatavonden.
- In geval van opening van kunst en cultuur en behoud van het evenementenverbod verzoeken de VR's een uitzondering op te nemen voor de reguliere exploitatie van locaties voor kunst en cultuur (popconcerten, stand-up comedy café, film kijken, etc.) en rekening te houden met de regels voor afhaal.
- Tot slot verzoeken de VR's om continuering van de CTB subsidieregeling indien ruimere sluitingstijden worden gehanteerd en de CTB-plicht wordt uitgebreid naar andere sectoren.

Overwegingen ten aanzien van het gebruik van mondneusmaskers

- De VR's zetten vraagtekens bij de uitvoerbaarheid, controleerbaarheid en handhaafbaarheid van inzetten medische mondneusmaskers. Vooral buiten. Daar is ook geen extra handhaving capaciteit voor.
- Voor de uitvoerbaarheid is van belang dat winkeliers de juiste maskers niet op voorraad hebben en dat de juiste maskers duurder zijn. Dit zorgt voor knelpunten. Wat te doen bij schaarste?
- Voor wat betreft de controleerbaarheid en handhaafbaarheid waarschuwen de VR's dat verschillen in mondneusmaskers voor handhaving niet te beoordelen zijn. Handhaving is dus bijzonder lastig.
- Voor het gebruik buiten geldt dat de VR's vragen om duidelijkheid over de afbakening van grenzen en uitzonderingen (waar en wanneer draagplicht). Een aanwijzingsbevoegdheid burgemeester kost extra tijd, levert politieke discussie op in de raad en zorgt voor verschillen tussen gemeenten.
- Meer specifiek vragen de VR's rekening te houden met risico's voor de openbare orde en veiligheid als mondneusmaskers verplicht worden bij WOM-bijeenkomsten.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Inspecties IZW en IGJ

Inspectie SZW

- Door de fysieke openstelling van de scholen is het mogelijk dat we meer meldingen krijgen over gebrekkige ventilatie. De AOb heeft hier eerder toe opgeroepen. Het aantal meldingen dat tot heden is binnen gekomen geeft nog geen aanleiding om te verwachten dat we die meldingen niet zouden aankunnen.
- Indien de mondkapjesplicht wordt uitgebreid naar werkplekken, voorziet de Inspectie dat er meer meldingen zullen komen.
- Vanuit de Arbeidsinspectie hebben wij geen mogelijkheden om te handhaven op het niet dragen van mondkapjes op de werkplek an sich, aangezien dit niet als aparte maatregelen in de Arbowet verplicht is gesteld.
- Wel kunnen we het geheel van maatregelen dat een werkgever heeft genomen om besmetting van een werknemer te voorkomen, beoordelen en als dat geheel tekort schiet, handhaven. De werkgever is verantwoordelijk, deze moet bij veranderende omstandigheden opnieuw een risico inschatting doen en zo nodig maatregelen aanpassen.
- Daarnaast wordt kwetsbaren in overweging gegeven om een nog weer extra beschermend masker (FFP2) te overwegen in hoog risico situaties. Dat betreft een individuele afweging die ook werknemers kan betreffen.
- Het OMT advies geeft nadrukkelijk mee dat mondneusmaskergebruik moet worden gezien als een onderdeel van een totaalpakket aan infectiepreventiemaatregelen en dat het dragen van een masker geen vervanging is van andere maatregelen. De Inspectie noemt het goed om te zien dat dit wordt benadrukt.
- De Inspectie merkt op dat met hele hoge besmettingscijfers vervolgens heel veel mensen in quarantaine moeten, omdat ze in contact zijn geweest met elkaar. Dat kan meldingen opleveren van werknemers die gedwongen worden om naar de arbeidsplaats te komen, hoewel ze in quarantaine zouden moeten zitten. Ook gezien de nieuwsberichten van vandaag denken we dat dat een knelpunt voor de nabije toekomst gaat worden voor werkgevers.
- De ruimere openstelling in horeca en detailhandel maken voor het toezicht dat er daarmee ook weer meer fysieke controles mogelijk zijn.

IGJ

- De IGJ ontvangt steeds meer zorgelijke signalen over het (psychisch) welzijn van jong-adolescenten.
- Zij benadrukken het belang van een goede afweging tussen het grote belang van fysiek onderwijs voor jong adolescent en portmogelijkheden voor deze doelgroep in het kader van hun welbevinden en socialisatie t.o.v. belang te nemen coronamaatregelen (proportionaliteit/subsidiariteit/doelmatigheid).
- Om de veiligheid van fysiek onderwijs te vergroten is het belangrijk dat er voldoende mondkapjes en zelftesten beschikbaar blijven.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (I)

Voorlopige resultaten trendonderzoek (4-10 januari 2022)

- Vertrouwen coronabeleid: (helemaal) niet 37%, neutraal 39%, (helemaal) wel 24%
- Hoeveelheid maatregelen: Te weinig 24%, Voldoende 38%, Te veel 39%
- Draagvlak: Beperkte daling, maar sterker voor striktere bezoekersbeperking
 - Draagvlak laagste voor 'zelftesten voor bezoek' en bezoekersbeperking van 2
- Naleving: redelijk stabiel voor meeste factoren.
 - Stijging: zelftesten voor bezoek en mondkapje binnenruimte
 - Daling: aantallen thuisbezoek en handen wassen

Kernoverwegingen – richting samen leven met het virus

- Duidelijke koers: transparante, rechtvaardige, goed onderbouwde besluitvorming en communicatie zijn van belang voor vertrouwen, draagvlak en naleving.
 - **Heldere (middel)lange termijn strategie:** Een duidelijke strategie is nodig om samenhangende logica van de geldende maatregelen/ aanpassingen in het maatregelenpakket uit te kunnen leggen binnen een helder overkoepelend narratief en daar consistent op te acteren. Het is van belang dat duidelijk is op welke manier maatregelen passen binnen de (middel) lange termijn strategie.
 - **Perspectief:** schets een realistisch perspectief voor de komende maanden en middellange termijn mbt leren leven met het virus en communiceer de onzekerheden die er zijn.
 - **Consistentie:** betrek verschillende bestuurslagen en experts (ook sociaal en gedragswetenschappelijke) om zoveel mogelijk steun en eenduidigheid te organiseren bij vormgeven middellange termijn strategie, communicatie en uitvoering.
 - **Helpende hand:** biedt mensen (burgers & branches) handvatten om zelf een risico-inschatting te kunnen maken en zo veilig mogelijk met het virus te leren leven en geef hen daarbij ook enige ruimte voor eigen invulling
- Bij epidemiologische onzekerheid, wees terughoudend met versoepelingen om jojo-effect te voorkomen.
- Indien er (vanuit epidemiologisch perspectief) ruimte is voor aanpassingen, geef dan prioriteit aan maatregelen die de negatieve impact op welbevinden dempen, aan groepen waarop die onevenredig getroffen worden, of waar langdurige negatieve effecten optreden.

Toepassing op mogelijke aanvullende maatregelen

- Bied concreet perspectief over wanneer sectoren open kunnen, plaats het opengaan in middellange termijn corona strategie, en focus op concrete stappen om zo veilig mogelijk open te gaan én te blijven. Wees concreet over wie welke rol heeft in het voldoende veilig en duurzaam openen van sectoren: burgers, ondernemers, scholen, overheden.
- Toets beleid bij branches en lokale overheden om tegenreacties te voorkomen en barrières te identificeren. Neem indien nodig iets meer tijd om goed onderbouwd en getoetst beleid en bijbehorende communicatie te organiseren, terwijl mogelijk ook de epidemiologische zekerheid toeneemt.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (II)

Toestaan van fysiek onderwijs in mbo, hbo en wo belangrijk

- Draagvlak voor sluiten scholen is laag. Onderwijs is één van de universele rechten van minderjarigen. Fysieke sluiting onderwijsinstellingen heeft negatieve effecten op welzijn bij jongeren, kan leiden tot leerachterstanden en bijdragen aan ongelijkheid.
- Biedt instellingen speelruimte om het openen voor hun eigen organisatie zo goed mogelijk in te richten: eventueel gefaseerd opengaan en/of blended onderwijsvormen te gebruiken.
- Docenten en studenten hebben recht op een veilige omgeving. Ondersteun de onderwijssector waar nodig hierbij (gratis beschikbaar stellen mondkapjes en zelftesten bijv.).

Uitbreiden van gebruik mondneusmaskers

- Draagvlak en naleving hangt af van de ervaren virusdreiging, de effectiviteit van de betreffende maatregel, en de haalbaarheid/negatieve impact
- De ervaren dreiging van het virus neemt momenteel af, mondkapjes worden in binnenruimtes door (slechts) $\pm 60\%$ als nuttig gezien, naleving wordt wel door meerderheid als makkelijk ervaren ($\pm 80\%$). Het risico op besmetting in de buitenlucht wordt als lager gezien (door steekproef burgers).
- Het ervaren nut van het introduceren van mondkapjes op meerdere plekken zal naar verwachting toenemen indien dit wordt gedaan op hoog-risico plekken, als onderdeel van de (middel)lange termijn strategie om Nederland veiliger openen en open houden (dus niet tijdens een lockdown waar drukte toch al beperkt is), en met gedegen uitleg over de effectiviteit
- De haalbaarheid van naleving zal toenemen als er alleen geschikte mondkapjes verkocht of uitgedeeld worden, deze mondkapjes voor alle alledaagse situaties geschikt zijn (die niet sommigen voor situatie A en anderen situatie B), en het gedragsadvies reëel is (mondkapjes in theater of bioscoop meer dan mondkapjes aan tafel in restaurant tussen versnapering door)
- Gratis of zeer goedkoop beschikbaar stellen op strategische plekken zal naar verwachting naleving en draagvlak bevorderend werken

Verruimen van mogelijkheden beoefening sport

- Vanuit oogpunt van fysiek, mentaal welbevinden en sociale ontwikkeling is het verruimen van mogelijkheden voor sporten belangrijk.
- Indien prioritering nodig, geef dan voorrang aan jongeren/jong volwassenen (bijv 18-27 jarigen, analoog aan eerdere maatregel) waar de impact op sociale en mentale gezondheid van de maatregelen het grootst is.
- Voor mensen met medische aandoening kan begeleid sporten en bewegen ook van groot belang zijn voor de gezondheid (COPD, hartfalen).

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC (I)

Kernpunten

- Door afnemende ziekenhuisbezetting, het ontbreken van stevige beperkende maatregelen in landen die veel eerder te maken hadden met hoge besmettingscijfers en berichtgeving dat omikron minder ziek maakt, neemt het gevoel van urgentie en de zorg over het virus in een deel van de samenleving af.
- Veel maatschappelijke en economische sectoren zijn kritisch op de huidige lockdown en roepen op tot versoepelingen. De roep om verruiming van mogelijkheden voor sport krijgt veel aandacht. Ook andere sectoren laten van zich horen.
- Toch zijn er ook zorgen: Zo'n 45% van de mensen maken zich zorgen over het virus. Dat is iets minder dan in december, maar hoger dan de periode mei 2021-november 2021. Door de hele crisis heen zien we dat een aanzienlijk deel van de samenleving vindt dat het kabinet steeds te vroeg maatregelen afschaalt.
- Naast de impact van het virus zelf, is er ook steeds meer aandacht voor de consequenties van quarantaineregels en de mogelijke problemen voor vitale sectoren.

Opiniebeeld (peiling eerste helft januari)

- Meer mensen geven aan dat ze het zat zijn om maatregelen te komen (was 18% en is nu 26%).
- Percentage mensen dat zegt dat de overheid de juiste maatregelen neemt is redelijk stabiel, sinds de zomer tussen de 30% en 40%. Percentage mensen dat vindt dat de overheid mensen te veel beperkt is sinds november sterk toegenomen (was 30% is nu ca 45%).
- Minder mensen denken dat de ingestelde maatregelen helpen bij het afremmen van het virus dan in december, maar meer dan in oktober.
- Minder mensen dan in december maken zich zorgen over het virus (december was dat 50%, nu 45%). Maar dat is nog steeds veel meer dan in oktober (ruim 30%) en de periode juni-augustus 2021 (40%).
- Draagvlak en naleving van de meeste basismaatregelen en adviezen is nog steeds hoog.
- Ongeveer 60% houdt 1,5 m afstand bij bezoek (sinds mei 2021 schommelt dat cijfer tussen de 50% (oktober 2021) en 65% (juni 2021)).
- Ruim 70% vindt het belangrijk afstand te houden tot mensen die ze (niet goed) kennen. Dat cijfer zit vanaf januari 2021 steeds tussen de 60% (oktober 2021) en 80% (januari-maart 2021).
- Het aantal mensen dat buiten de deur afstand van anderen houdt blijft sinds half oktober stabiel (op straat ca 70%).
- Ondanks de strengere bezoekregels houdt nog steeds bijna iedereen aan het maximum aantal bezoekers (87%), ook tijdens de feestdagen.

Algemeen

- In de media is veel aandacht voor sectoren die kritisch zijn op de huidige lockdown.
- Mensen hebben de afgelopen weken de grens opgezocht, en soms ook letterlijk overgestoken om toch te kunnen winkelen in bijvoorbeeld Antwerpen en Aken, terwijl dat in Nederland niet kon. En ook het vuurwerkverbod is maar beperkt nageleefd.
- Na aanvankelijk veel kritiek op de boostercampagne, verloopt de campagne vlot en is de kritiek verstoemt.
- Na de persconferentie van 18 december was er in de media kritiek op het ontbreken van perspectief.
- Door de lockdown van 18 december is het aantal besmettingen en het aantal mensen in het ziekenhuis sterk gedaald. Sinds eind december stijgt het aantal besmettingen fors, maar dat vertaalt zich nog niet in ziekenhuisopnames. Dit wordt gezien in de media. In de Nederlandse media is ook het beeld dat in landen om ons heen geen lockdownachtige maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat de ziekenhuisopnames te veel stijgen. Wel zien we in de landen om ons heen het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames fors stijgen.
- In deze context moet het kabinet een besluit nemen of er wel of niet ruimte is voor versoepelingen.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: NKC (II)

Scenario 1: continuering huidig maatregelenpakket (met mogelijke versoepelingen)

- Vanuit verschillende sectoren is er veel kritiek op de huidige lockdown. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met landen om ons heen, waar ondanks veel besmettingen meer kan en waar het nu nog lijkt dat de impact op de zorg beperkt is. Verlenging zal dan ook op veel maatschappelijke kritiek van de sectoren in de media kunnen rekenen. Voor het draagvlak is het nodig om de situatie van medio december glashelder toe te lichten (hoge ziekenhuisbezetting en grote onzekerheid over een nieuwe variant). Meer inzicht in de ziekenhuisinstroom in de landen die qua besmetting voor Nederland uitlopen is ook nuttig net als inzicht in de impact van het hoge aantal besmettingen en mensen in quarantaine op de werkvloer.
- Voor de uitlegbaarheid is het meest duidelijk als er zo min mogelijk uitzonderingen op het maatregelenpakket worden gemaakt. Kies zoveel als mogelijk voor generieke pakketten die voor mensen te snappen én na te leven zijn.
- Komen er toch aanpassingen dan is goede argumentatie waarom juist voor deze versoepelingen wordt gekozen noodzakelijk voor het draagvlak.
- Ten aanzien van openstellen hoger onderwijs en mbo: Dit is uitlegbaar in verband met de grote impact van onderwijssluiting voor studenten en leerlingen. Dit is bovendien een herkenbaar argument, dat de in de afgelopen twee jaar vaker is gebruikt ter onderbouwing van maatregelen waardoor het onderwijs (gedeeltelijk) open kan zijn.
- Ten aanzien van openstellen van sport: Sport is vaker sneller verruimd dan andere sectoren. Het argument is hier steeds dat dit goed is voor de gezondheid van mensen. Dit is dus uitlegbaar en herkenbaar. Maar deze uitbreiding zal leiden tot de oproep om ook in andere sectoren zoals kunst en cultuur te versoepelen (in verband met de aandacht voor de mentale gezondheid van mensen).
- Ten aanzien van het openstellen van contactberoepen: Naar verwachting zal hier vanuit andere economische sectoren veel kritischer naar gekeken worden. Waarom kunnen contactberoepen wel open en winkels niet? Leg dit goed uit en voorkom een beeld dat de ene economische sector een voorrang krijgt boven andere economische sectoren.

Scenario 2: verruiming algemene sluitingstijden

- Vanuit veel sectoren is er kritiek dat er in Nederland een strengere lockdown is dan in andere landen in Europa. Een verruiming van de algemene sluitingstijden zal kunnen rekenen op bijval vanuit deze sectoren. Maar deze sectoren zullen ook kritisch zijn: had dit niet eerder gekund en was deze lockdown wel nodig geweest? Ook hiervoor geldt: Voor het draagvlak is het nodig om de situatie van medio december toe te lichten (hoge ziekenhuisbezetting en grote onzekerheid over een nieuwe variant). Meer inzicht in de ziekenhuisinstroom in de landen die qua besmetting voor Nederland uitlopen is ook nuttig.
- Geef sectoren ruimte voor inregelstijd, zeker als er extra voorwaarden worden gesteld. Als sectoren op vrijdagavond horen dat ze zaterdag onder voorwaarden open kunnen, dan is dat voor veel ondernemers en instellingen lastig.
- Starten op een door-de-weeksday voorkomt dat er op de eerste dag van opening de winkelstraten meteen druk zijn.

Verruiming gebruik mondneusmaskers

- Naar aanleiding van het nieuws over het OMT-advies afgelopen maandag is er in de media en samenleving onduidelijkheid ontstaan. Over de toepassing moet duidelijkheid worden geboden met een helder besluit. Mensen willen graag goede doen, help ze daarbij. Door de publiciteit over het nieuwe OMT-advies is onduidelijkheid ontstaan, belangrijk om hier klaarheid over te geven.
- Een onderscheid tussen type 1 en type 2 chirurgisch masker is lastig uitlegbaar. Bij een keuze voor type 2 leidt dat naar verwachting tot een lagere naleving (onder meer omdat ze niet of nauwelijks beschikbaar zijn in winkels), het risico is dat doordoor meer mensen helemaal geen masker meer gaan dragen.
- Bij het verplichten van het dragen van maskers in de buitenruimte bestaat het risico dat er veel onduidelijke en onuitlegbare situaties bestaan. Bijvoorbeeld wel een verplichting in een winkelstraat (waar het in de ochtend rustig is) en niet op een (rond spitstijd) drukke straat tussen station en kantoren.
- Zorg voor eenvoud en eenduidigheid: Voor de buitenruimte geldt: Voorkom dat er een lappendeken aan gebieden ontstaat waar mensen wel of geen masker moeten dragen. Voorkom dat er wordt gewerkt met tijdsvakken (dat maakt communicatie lastig). Voorkom dat het onduidelijk is waar het wel en waar het niet geldt. Beter is om mensen zelf verantwoordelijkheid te laten nemen: "Is het op straat moeilijk om afstand te houden: draag een mondneusmasker."
- Voor veel mensen is het langdurig dragen van een masker een beperking. Voor het draagvlak bij deze groep is het relevant om dit te erkennen en goed uit te leggen waarom het toch belangrijk is.
- Aanpassing van het beleid rond mondneusmaskers is een goede aanleiding om ook aandacht te vestigen op het correcte gebruik van de maskers.